

De zevende dag rust

Preek over Genesis 2:1-3

Te lezen: Genesis 2:1-3 en Exodus 20:8-11 en Mattheüs 3:1-6
Zuilen, 22 juni 1975

Zes dagen had God hard gewerkt en de zevende nam Hij rust. Zes dagen was God druk in de weer geweest met zon, maan en sterren, met appelbomen, met de mussen, de walvissen en de mens. En daarna nam God er een hele dag voor om eens rustig van zijn werk te genieten. Hij verheugde zich over de duizenden lichtjes die aan de sterrenhemel twinkelden. Hij genoot van de zang van de merel. De tere schoonheid van een appelbloesem was hem een lust voor het oog. Hij had plezier in de dwaze buitelingen die de apen maken aan de takken van de bomen. Met pretlichtjes in de ogen volgde Hij de bezigheden van Adam en Eva. Dat was Gods sabbat. Hij vond rust in het werkstuk dat Hij gemaakt had. Het werk van zijn handen was hem een bron van vreugde, plezier en ontspanning. Dit is uitrusten in de zin van het scheppingsverhaal; ongestoorde vreugde beleven aan een volmaakt stuk werk.

Ik heb mij laten vertellen dat boeren er nog het meeste van begrijpen, wat het betekent dat God op de zevende scheppingsdag rustte van zijn werk. Als op zondagmiddag de thee gedronken is, zegt de boer tegen zijn zwager die op bezoek is: 'Zullen we het land eens omgaan?' Ze stappen in de zondagse klompen en lopen bedachtzaam door de velden. Het gewas staat er goed bij. Het belooft een prima oogst te worden. De boer wrijft zich vergenoegd in de handen. Hij heeft eer van zijn werk. Dat is pas uitrusten van je werk: Vreugde beleven aan het werk dat je gedaan hebt. De dag die God er voor uitgetrokken had om te rusten in zijn werkstuk en er ongestoorde vreugde aan te beleven, sloot de scheppingsweek af. Die rustdag maakte de scheppingsweek vol. Vol: Zonder rust is de schepping léég. Rust, ontspanning en vreugde maken de schepping compleet.

In onze prestatie maatschappij klinken deze woorden bijna belachelijk. Wat bij ons telt is het werk, de prestatie. Je mag wel rust nemen. Maar op voorwaarde dat je bekaf bent van het werk. Voor rust en ontspanning moet je je kunnen excuseren. De dokter zei dat ik er hard aan toe was, of: ik hoop in de vakantie de krachten op te doen om er een jaar lang weer keihard tegenaan te kunnen gaan! Dan mag het. Rust is geen vreugdevolle beleving. Rust is nuttig om nog harder te kunnen werken. Een prestatie maatschappij is een maatschappij zonder God. We hebben de zorg voor mens en wereld uit Gods handen in eigen handen genomen. We lijken met elkaar nu veel op die eenvoudige filiaalhouder van Simon de Wit uit een Fries dorp, die op de landelijke directeursstoel is gaan zitten; ongelofelijk wat een werk! Dit had hij in zijn dorpswinkel nooit voor mogelijk gehouden! Hij komt ogen, oren, handen en hersens te kort. Links en rechts loopt de zaak hem uit de vingers, overwerken! Maar de vierentwintig uur die een etmaal telt zijn te weinig om het bedrijf onder controle te houden. Een maatschappij zonder rust en zonder vreugdevolle ontspanning midden in het werk is een maatschappij zonder God.

De Bijbel zet ons activistische, drukdoenerige overwerkte mensen in ons hemd.

Adam, waarom ben je zo moe? Ik moet zo hard werken, Heer. Als ik niet werk totdat ik erbij neerval, gaat het mis in mijn gezin, in mijn werk. Adam, waarom werk je toch of je leven ervan afhangt? Adam, hangt je leven wel af van je werk? Herinner je hoe Ik je geschapen heb! Adam, Ik heb je geschapen op de zesde dag. En de eerste volle dag die je op aarde doorbracht, was de zevende dag. De rustdag. Adam, Ik heb je geschapen om te rusten in het werk dat Ik gedaan heb! Je leven hangt af van het werk dat Ik doe. Waarom werk je toch zo overspannen of je leven ervan af hangt?

De Bijbel zet drukdoenerige activistische mensen in hun hemd. In het hemd. Wij willen altijd een harnas aan. Eén van de mooiste dingen die ze op je begrafenis van je kunnen zeggen is, dat je in het harnas gestorven bent. In het harnas sterven.... Van een generaal kun je je nog voorstellen dat hij in het harnas wil sterven. Stel je een generaal voor die in vrede sterft! Een generaal die in vrede sterft, maakt zijn eigen levenswerk belachelijk. Maar oorlog en wapens zijn dan ook uitvindingen van mensen. Wat mensen bedacht en gemaakt hebben, staat of valt met mensenwerk. Wat God bedacht en geschapen heeft, staat of valt met Gods werk. Dat moeten we ons in deze prestatie maatschappij duidelijk willen laten zeggen: Wat God bedacht en geschapen heeft, staat of valt met Gods werk.

Meneer Pieterse is aan een hartinfarct overleden. Op de begrafenis zegt oom Piet – die een woord wil spreken – tegen vrouw en kinderen die achterblijven: Dat heeft jullie man en vader allemaal voor jullie gedaan! Hij heeft voor zijn gezin gewerkt tot hij erbij neer viel! Klinkt ontroerend mooi. Maar het is een afgrijselijk goddeloze opmerking. Als God je vrouw en kinderen geeft, hoef je van hem niet te werken tot je erbij neerval. Zoiets is goddeloze zelfoverschatting. Wat God bedenkt en scheidt en geeft, rust in Gods werk. God geeft niet alleen vrouw en kinderen om voor te werken, maar ook om met elkaar vreugde te hebben, om met elkaar te spelen, om met elkaar kinderen te zijn die ontspannen, heel onserieus, spelen in Gods tuin, die God zelf onderhoudt.

Eén van de meest onbekende dingen op aarde is een overspannen voorganger of een ouderling die zuchtend het volgende huisbezoek in zijn agenda bijschrijft, of een zogeheten actief gemeentelid dat zich erover beklagt geen tijd voor zijn gezin te hebben. De gemeente is geen mensenwerk, maar een schepping van God. De gemeente rust in het volbrachte werk van Jezus Christus. De gemeente rust in het volbrachte werk van Christus. De gemeente rust

Dat klinkt activistische christenen misschien lichtzinnig en gemakzuchtig in de oren. De dominee die met een ernstig gezicht vertelt dat hij zestig uur per week in de gemeente werkt, de diaken met dertig dienstjaren, de voorzitter en de zangvereniging waarin iedereen zegt dat hij onmisbaar is, zij allen en wij met hen, moeten het aannemen, dat de gemeente rust in het volbrachte werk van Christus. Niet staat of valt met onze prestaties, maar rust in het werk van Christus.

Hier moet je het op een bepaald ogenblik ook op aan durven laten komen. Iedereen zegt, dat u in de gemeente onmisbaar bent. Drie takken van gemeentelijk werk staan of vallen gezegd met uw inzet.

Eigenlijk zou u in de gemeente ander werk moeten doen

Eigenlijk zou het beter zijn wanneer u een stapje terug deed

Eigenlijk Maar het kan niet!

O nee? Kan dat niet in de gemeente waarvan Christus het hoofd is?

Zijn er in de gemeente van Jezus Christus dingen die duidelijk wel moeten maar niet kunnen? Jezus Christus kon wel uit de dood opstaan. Maar broeder X kon zijn werk in de gemeente niet aan iemand anders over doen. Je moet het er heel concreet op durven wagen, dat de gemeente rust in het volbrachte werk van God. Als mens moet je soms met je belangrijke en gewaardeerde werk een stapje opzij of terug durven doen. Wanneer mensen met hun werk een stapje terug doen, of terug moeten doen, blijkt God vaak een nieuw werk in de gemeente te beginnen.

Hebben wij dit het afgelopen jaar ook niet in deze gemeente gemerkt? Verschillende takken van gemeentelijk werk hebben we prijs moeten geven. Meestal met pijn in ons hart. De wijkavonden, clubwerk onder de jeugd, de muziekgroep als zelfstandige vereniging. Maar toen we werk uit eigen handen prijs durfden geven, bloeide er nieuw werk op. De bijbelstudie van de zondagse diensten, het jeugdkoor. We hebben het afgelopen jaar afscheid moeten nemen van mensen die we in de gemeente onmisbaar achtten. Maar anderen bleken hun lege plaats op te vullen. Zo gaat dat in een gemeente van Jezus Christus! De gemeente hangt niet af van mensen en hun prestaties. De gemeente rust in het werk van Jezus Christus. Dat mag ons in het gemeentelijke werk heel concreet een stuk rust en ontspanning geven!

Eén van de meest onbekende dingen op aarde is een overspannen voorganger, of een ouderling die 's avonds zuchtend op bezoek gaat, of een actief gemeentelid dat zich erover beklagt geen tijd voor zijn gezin te hebben.

Deze dingen bedroeven God, omdat bij alles wat God geeft vreugde hoort. Ook bij het werk wat God te doen geeft, hoort vreugde. 'Dient de Heer met vreugde' staat er telkens in de psalmen. Veel mensen beschouwen werk en dienst als een plicht die je met een heel ernstig en moeilijk gezicht volbrengt. Hoe ernstiger iemand kijkt bij zijn werk, hoe serieuzer je zijn werk moet nemen. Laat me niet lachen! zegt God tegen al die moeilijk kijkende dienstknechten. Wanneer Ik je werk te doen geef, kun je blij kijken. Want bij mijn werk hoort de vreugde.

Vreugde is vakantie midden in het werk. Straks gaan duizenden mensen met vakantie. Let op het woordgebruik. Ze gaan met vakantie. Ze trekken uit hun werk. Ze proberen het werk te vergeten. Vreugde is een stukje vakantie midden in het werk. Een moment van ontspanning en rust dat je niet ontvangt door je werk te vergeten of je ogen ervoor te sluiten. Vreugde is een stuk rust en ontspanning dat je in het werk zelf beleeft.

Na zes dagen scheppingswerk moest God niet op vakantie. Op de zevende dag ging hij er – met eerbied gesproken – eens goed voor zitten om te genieten van het werk van zijn handen. En God zag dat het goed was. Dat is echt rust. Vreugde beleven over het werk van je handen. Het is voor te stellen, dat u deze vreugde en ontspanning niet of nauwelijks beleeft in het werk van de baas, op kantoor of in de fabriek. Maar in het werk dat God u in de gemeente te doen geeft, mag u deze vreugde kennen en deze rust beleven.

Iemand vertelde: Soms zie ik ertegenop om 's avonds, na een lange werkdag nog op huisbezoek te gaan of zaaiers te verspreiden. Maar wanneer ik eenmaal bezig ben vind ik het geweldig fijn. Mijn moeheid valt van mij af en voor ik naar bed ga dank ik God voor het werk dat hij me te doen gaf.

Zo mag, zo moet u uw gemeentewerk doen. Niet als plicht met een moeilijk gezicht, maar met vreugde. Deze vreugde, deze ontspanning schenkt God zijn dienstknechten midden in hun werk.

Amen.